

שני תורים, אחד לעולה ואחד לחטאת, ואסורה לאכול בקדשים
עד שתביא קרבנה. אם היא מסופקת אם הפילה ולד ממש או
שהפילה רוח שאינה מטמאת אותה, וכן אם היא מסופקת אם
ראתה דם בימי נדתה ואינה חייבת בקרבן זבה או שראתה דם בזמן
אחר וחייבת בקרבן, מביאה חטאת העוף הבאה על הספק, ואין
החטאת נאכלת אלא נשרפת.
הגמרא מביאה ראייה לחילוקו של רב אשי. מבארת הגמרא: וּמִנָּא
תִּימְרָא – מניין לנו לומר דְּשֹׁאֵי בֵּין לְשׁוֹן דִּינְרִין? לְבִין לְשׁוֹן דִּינְרִין,
(דתינא) [דְּתִנָּן] במשנה בכריתות (ח), הַאִשָּׁה שֶׁהָיוּ עָלֶיהָ סָפֵק חֲמִשָּׁה
לִידוֹת, כלומר שהפילה חמש פעמים דבר שהוא ספק ולד המטמא
טומאת לידה, ספק רוח בלבד שאינה נטמאת בו, או שיש עליה
סָפֵק חֲמִשָּׁה זִבּוֹת – שחמש פעמים ראתה דם במשך שלשה ימים,
ואינה יודעת אם היה זה בימי נדתה ופטורה מקרבן, או שהיה זה
שלא בימי נדתה וחייבת קרבן זבה, מְבִיָּאָה קֶרְבָּן אֶחָד עַל כָּל
חֲמִשֵּׁת הַסְּפִיקוֹת, תור לחטאת ותור לעולה, וקרבנות אלו אינם
נאכלים אלא נשרפים, וְאִזְכָּלֶת בּוֹכָחִים, כיון שקרבן אחד מתירה
לאכול בזבחים אף אם התחייבה בכמה קרבנות, וְאִין הַשְּׂאָר עָלֶיהָ
חוֹבָה – אינה חייבת להביא מספק את ארבעת הקרבנות האחרים,
כיון שקרבנות אלו נשרפים ואינם נאכלים, ובקושי התירו לה
להביא קרבן אחד כדי להתירה לאכול בקדשים. אִם הָיוּ עָלֶיהָ
חֲמִשָּׁה לִידוֹת וְדָאוֹת, או חֲמִשָּׁה זִבּוֹת וְדָאוֹת, מְבִיָּאָה קֶרְבָּן אֶחָד
וְאִזְכָּלֶת מִיד בּוֹכָחִים, כיון שקרבן אחד מתירה לאכול בקדשים,
וְהַשְּׂאָר עָלֶיהָ חוֹבָה – חייבת להביא את ארבעת הקרבנות האחרים
שהתחייבה בהם.
ממשיכה המשנה: מַעֲשֶׂה שֶׁהִתְיַקֵּר מַחִיר הַקִּינִים, וְעִמְדוֹ קִינִים
בִּירוּשָׁלַם בְּדִינְרֵי זָהָב – במחיר שני דינרי זהב לשני קינים, אֲמַר רַבִּין
שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, הִמְעוֹן הָיָה – לשון שבועה בבית המקדש, אִם
אֵלֶּין הִלְלִילָה, עַד שֶׁהָיוּ הַקִּינִים נִמְכָּרִים בְּשְׁנֵי דִינָרִין שֶׁל כֶּסֶף לְכָל קָן,
כדי שלא יתעכבו הנשים ולא יתבטלו מפריה ורביה. וכדי לגרום
לכך שירד מחירם של הקינים, נִכְנָם רַבִּין שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לְבֵית
דִּין וְלִימָד, הַאִשָּׁה שֶׁהָיוּ עָלֶיהָ חֲמִשָּׁה לִידוֹת וְדָאוֹת, או חֲמִשָּׁה זִבּוֹת
וְדָאוֹת, מְבִיָּאָה קֶרְבָּן אֶחָד, וְאִזְכָּלֶת בּוֹכָחִים, וכפי שהיה הדין ידוע
קודם לכן, וְהוֹסִיף וְלִימָד, שֶׁאִין הַשְּׂאָר עָלֶיהָ חוֹבָה, וכדעת רבי
עקיבא בכריתות (ח).

מקשה הגמרא: וְאִימָא פְּרִיטִי – שמא נאמר שהתחייב לו פרוטה
של זהב, ולא דינר. מתרצת הגמרא: פְּרִיטִי דְּהִתְבָּא לָא עֲבָדִי אִינְשֵׁי
– אין דרך בני אדם לעשות פרוטות של זהב, אלא כוונתו למטבע
הזהב הקטן ביותר שדרך בני אדם לעשות, שהוא דינר זהב.
הגמרא מבארת את הסיפא של הברייתא: אִם כָּתַב לְשׁוֹן זָהָב
בְּדִינָרִין, אִין חִיבוּ פָחוֹת מִכֶּסֶף דִּינָרִין כֶּסֶף, וְזָהָב, כלומר זהב
בשווי שני דינרין של כסף. מקשה הגמרא: מניין שלשון 'דינרין'
היינו דינרין של כסף, וְאִימָא – ומדוע לא נאמר ונפרש שגם 'דינרין'
הכוונה לדינרי זהב, ומה שכפל את לשונו ואמר 'זהב בדינרין'
היינו כיון דְּהִתְבָּא פְּרִיטִי בְּתִרֵי דִּינָרֵי דְּהִתְבָּא קֶאֱמָר – כוונתו היתה
לשברים של זהב בשווי שני דינרי זהב.
מתרצת הגמרא: אֲמַר אַבְי, הִכָּל בִּזָּה הוּא שִׁיר בְּעַל הַשְּׂאָר –
המלצה, הבא לגבות בשטור, עַל הַתְּחַתְּנוּתָהּ, כיון שהמוציא מחבירו
עליו הראיה, ואינו יכול להוציא מהלה אלא כמשמעות הפחותה
ביותר שבשטר, וכיון שלשון השטר יכולה להתפרש גם כשני
דינרין של כסף, אין מחייבים אותו שני דינרין של זהב.
מקשה הגמרא: (רישא דקתני כסף בדינרין אין פחות משני דינרין
זהב כסף אמאי אימא כספא נסכא בתרי דינרי כספא קאמר). [אִי
הָיָה – אם כך שבכל מקום אומרים שיד בעל השטר על התחתונה,
וְרִישָׁא גַּמִּי – גם בברייתא הראשונה שהובאה לעיל (ספא) דשם
מבואר שאם כתב 'כסף בדינרין' חייב דינרי כסף בשווי שני דינרי
זהב, מדוע לא נפרש שהתחייב לו שברי כסף בשווי שני דינרין של
כסף, וכן בברייתא השנייה, שאם כתב 'דהב דינרין' או 'דינרין דהב'
נותן לו שני דינרין של זהב, מדוע לא נאמר שידו על התחתונה
ואין לו אלא זהב בשווי שני דינרין של כסף].
מתרצת הגמרא: אֲמַר רַב אִשִּׁי, יֵשׁ חִילוּק בֵּין לְשׁוֹן 'דינרי' לְבִין
לְשׁוֹן 'דינרין', וּבְרִישָׁא מְדוּבָר דְּתִתְבּ לְשׁוֹן 'דינרי', שמשמעותם
דינרי זהב, ואילו בְּרִישָׁא מְדוּבָר דְּתִתְבּ לְשׁוֹן 'דינרין', וסתם דינרין
משמעותם היא דינרין של כסף, ולא של זהב.
אשה שילדה או הפילה, חייבת להביא כבש לעולה ותור או בן
יונה לחטאת, ואם אין ידה משגת להביא כבש, מביאה שני תורים,
אחד לחטאת ואחד לעולה, ושני תורים אלו מכונים 'קן'. ועד שלא
תביא קרבנה אסורה לאכול בקדשים. וכן אשה שראתה דם במשך
שלשה ימים רצופים, שלא בזמן נדתה, חייבת קרבן זבה, שהוא

אגרות קודש

ב"ה, ב' תמוז, תשט"ו

ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ"ה סיון, ובטח קבל מכבר מענה על מכתבו הקודם.

הנה יה"ר שקבלתו באופן רשמי הקצבה שלו בעד משרתו בקדש, וכמו שמודיע, תגלה כחות
פנימים ביותר למילוי תפקידו - משרה זו ביתר שאת וביתר עז, וכן גם מצד המושפעים תשתפר ההכנה
לקבלת הוראותיו בקדש למילוי תפקידם בעולם, מתאים לדבר משנה אני נבראתי לשמש את קוני.

ובזמננו דחשך כפול ומכופל גלות המעלים ומסתיר ביותר עד ששמים אור לחשך וחשך לאור,
ואפילו במקום שגם שכל האנושי הבריא מכיר ששקר הוא, מוכרח לזה המאור שבתורה, הוא לימוד
פנימיות התורה והליכה בהדרכותיה והנהגותיה שהיא הנקראת (ע"י רעיא מהימנא רועם של כל ישראל
ולא רק גואל ראשון, אלא גם גואל אחרון), אילנא דחיי דלית תמן כל אחיזה לסטרא אחרא, וכהלשון
ברעיא מהימנא פ' נשא ומובא באגרת הקדש לרבנו הזקן סי' כ"ו. ואז מתקיים מאמר רז"ל בענין ת"ת
בכלל זכה נעשה לו סם חיים, וכמבואר בארוכה בקונטרס עץ חיים לכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע, ומובן
ע"פ מה שכתב רח"ו בזה בארוכה בהקדמה לשער ההקדמות דברים נוראים ונפלאים.

בברכה.

בבא בתרא דף קסו עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שישי) רלט

לומדים אותן מהעליון אינו מחשש שיהיה מחצית מהשם, אלא
היינו מַעֲמָא, דְּלָמָא מִיתְרַמִּי שֵׁם בֶּן שְׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת, וְהוּא לִיה רִיבָא
דְּשִׁמְא – ושתי אותיות הן רוב השם, ואי אפשר ללמוד את רוב
השם מהעליון, וכיון שבמקום שצריך ללמוד שתי אותיות יכול
להזדמן מקרה שילמדו את רוב השם מהעליון, הדין הוא שאין
לומדים כלל שתי אותיות, ואף אם אינן רוב השם, אבל כשחסרה
רק אות אחת, שאפילו בשם בן שתי אותיות אינה אלא מחצית
מהשם ולא רובו, לומדים את התחתון מהעליון.
הגמרא מביאה נידון שיש בו סתירה בין התחתון לעליון: אָמַר רַב
פְּסָא, פְּשִׁימָא לִי, שאם כתוב 'פְּסָל' מִלְּמַעְלָה, שפלוני הפקיד אצל
פלוני ספל, וכתוב בו 'קְפָל' מִלְּמַטָּה, שהפקיד אצלו דבר שמקפלים
אותו, ודינו בגד, הַבֵּל הוֹלֵךְ אַחֵר הַתַּחְתּוֹן, וחייב לו בגד, ולא ספל.
כְּעִי רַב פְּסָא, אם כתוב בו 'קְפָל' מִלְּמַעְלָה, ו'סְפָל' מִלְּמַטָּה, מִי
חֵישִׁינָן לְכַּוֵּן שֶׁמַּחֲק חֶלֶק מֵהָאוֹת, ובאמת היה כתוב גם למטה
'קְפָל', והכוון מחק את רגלה של הקו"ף ונעשתה סמ"ך, והולכים
בזה אחר העליון, כיון שיתכן שאף למטה היה כתוב כן, או שלא
חוששים לכך, אלא הולכים אחר התחתון שכתוב בו ספל. אומרת
הגמרא: תִּיקּוּ – תעמוד שאלה זו בספק, ואין לה פשיטות, והדין
הוא שהמוציא מחבירו עליו הראיה.
הגמרא מביאה מעשה בשטר שנכתבה בו לשון מסופקת: הָהוּא –
מעשה בשטר מסויים, דְּהוּא כָּתַב בֵּיה שְׂחִיב פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי 'שִׂית
מָאָה, וְזוּזָא' – 'שש מאות, וזוז', ויש ספק לאיזו מטבע היתה הכוונה
ב'שש מאות'. שְׂרָחָה רַב שְׂרָבְיָא קַמֵּיה דְּאִבִּי, וביאר את צדדי
הספק, האם מפרשים את לשון השטר כ'שִׂית מָאָה אִיסְתִּירִי, וְזוּזָא'
– שש מאות 'סלעים', שכל אחד שוה עשרים וחמשה זוזים, ועוד
זוז אחד, או דְּלָמָא 'שִׂית מָאָה פְּרִיטִי, וְזוּזָא' – שש מאות פרוטות,
שהם מטבע קטן ביותר, ועוד זוז אחד.
אָמַר לִיה – השיב לו אבִי, דִּל פְּרִיטִי – הוצא מספקך את האפשרות
שכוונתו לשש מאות פרוטות, כיון דְּלָא כָּתְבִי בְּשִׁטְרָא – לא
כתבתי בשטרות נמין כזה, דְּאִסְכְּרִי מִסְכְּנִי לָהּ – מסכמים את
הפרוטות יחד,

וְעָמְדוּ קִינִין בּוֹ בְּיָוֵם בְּמַחֲזִיר שֶׁל רֶבְעִיתִים – רבע דינר כסף ל'ק' של
שני תורים, פחות ממה שנשבע רבן שמעון בן גמליאל שיהיה
מחירן. ועל כל פנים מלשון המשנה מוכח ש'דינר' היינו דינרי
זהב, כפי שהיה מחיר הקינים בתחילה, ו'דינרין' היינו דינרים של
כסף, כפי שנשבע רבן שמעון בן גמליאל שלא ילך עד שיהיה
מחירם כך.
שנינו במשנה: כָּתוּב מִלְּמַעְלָה וְכו' מנה ומלמטה מאתים, מלמעלה
מאתים ומלמטה מנה, הכל הולך אחר התחתון. אם כן למה
כותבין את העליון, שאם תמחק אות אחת מן התחתון ילמוד מן
העליון:
הגמרא דנה כמה אותיות החסרות בתחתון אפשר ללמוד
מהעליון: תָּנוּ רַבָּנָן, יִלְמַד הַכְּתוּב בַּחֲלֵק הַתַּחְתּוֹן שֶׁל הַשֹּׁטֵר מִן
הַכְּתוּב בַּחֲלָקוֹ הָעֲלִיּוֹן, רק באופן שנמחקת אות אחת בתחתון, אֲבָל
לֹא יִלְמַד הַתַּחְתּוֹן מֵהָעֲלִיּוֹן בְּשִׁתִּי אוֹתִיּוֹת. כְּגוֹן שִׁישׁ שִׁינוּי בִּשְׁם
הַמְלוּה או הלוה, ונשאר למטה לאחר מדיקת אות אחת השם
'חֶנֶן', יש ללמוד את האות החסירה מִהַשֵּׁם 'חֶנֶן' הַכְּתוּב לַמַּעְלָה.
וְכֵן אִם נִשְׁאָר לַמַּטָּה הַשֵּׁם 'עֵנָן' יֵשׁ לַלְמּוֹד אֶת הָאוֹת הַחֲסִירָה
מִהַשֵּׁם עֵנָנִי שֶׁכְּתוּב לַמַּעְלָה. אֲבָל אִם נִמְחַקוּ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, כְּגוֹן
שֶׁכְּתוּב לַמַּטָּה רַק 'ח' או 'ע', אֵין לּוֹמְדִים מֵהָעֲלִיּוֹן שֶׁהַשֵּׁם הוּא
'חנני' או 'ענני'.
מקשה הגמרא: מִאי שָׁנָא אֹפֹן שֶׁנִּמְחַקוּ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, דְּלֹא לּוֹמְדִים
את העליון מהתחתון, לכאורה הטעם הוא דְּלָמָא מִיתְרַמִּי – שמא
יודמן שיהיה זה שֵׁם בֶּן אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, כְּגוֹן 'חנני', ואם ימחקו שתי
אותיות הָיָה לִיה פְּלִגְיָה דְּשִׁמְא – נמצא שחסר מחצית מהשם, ולא
מסתבר ללמוד חצי מהשם הכתוב למטה מהעליון, ולכן אף
במקום ששתי אותיות אינן מחצית מהשם, וכגון בשם ארוך יותר,
אין למדים שתי אותיות. וקשה, אִי הָכִי בַּמְדִּיקַת אוֹת אַחַת נִמְי
שִׁיר חֲשַׁשׁ זֶה, דְּלָמָא מִיתְרַמִּי שֵׁם בֶּן שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, ואם תמחק אות
אחת ויצטרכו ללומדה מהעליון, הָיָה לִיה פְּלִגְיָה דְּשִׁמְא, ומדוע
אמרה המשנה שאות אחת אפשר ללמוד מהעליון.
מתרצת הגמרא: אֵלֹא, באופן שנמחקו שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת הַטַּעַם שֶׁאֵין